

ALMANACH

XI. ročníku Literární soutěže

Krajské knihovny Karlovy Vary

MOTTO:

VYBRÁNO Z ROMÁNU „KE DNU“

„Jsem to pořád já. Dokážu vnímat a cítit a rozplakat se, jsem to já!“

Anna Bolavá

SLOVO PATRONKY

Blahopřeji vítězům dalšího ročníku Literární soutěže Krajské knihovny Karlovy Vary a také zdravím všechny ostatní, kteří měli odvahu napsat a poslat svůj příspěvek. Letošní motto bylo na jedné straně velmi osobní, ale zároveň i otevřené a široké a sama jsem byla zvědavá, jakým způsobem se v textech odrazí. Všichni autoři si vedli dobře! Napsat krátkou povídku je velmi těžké, ať už jste autor začínající, nebo zkušenější. Sama nemám ráda – a vlastně to dodnes moc neumím – rozehrát, vyhrotit a patřičně ukončit jakýkoliv děj na minimálním prostoru tří stran. A ještě se držet motta! Proto fandím každému, kdo to zkusí. Letos vás bylo 52 a prý je to jeden z nejvyšších počtů přihlášených účastníků. To jsou dobré zprávy.

Když jsem posuzovala vybrané práce, všímala jsem si mj. stylu, jazyka, tématu a celkového vyznění příspěvku. Nakonec jsem upřednostnila texty, které se určitým způsobem dotýkají současnosti. Obdivuju autory, kteří hledají inspiraci v českých dějinách, ale zároveň je třeba si uvědomit, po jak tenkém ledě se procházejí a jaké vlastně má takový text vyznění. Vždyť narušit fiktivní historickou exkurzi může i zdánlivě nepodstatný detail, jako je kupříkladu pojmenování postav. Zajímavá psychologie se ovšem dá rozehrát kdekoliv, a nemusíme přitom hnát hrdiny nehostinnými a život ohrožujícími prostory. Napjatý vnitřní boj lze svádět i u stolu v kavárně nebo doma v kuchyni, kde se podává pečená kachna.

Některým čtenářům texty plné bolesti (v nejrůznější podobě) nevyhovují a literaturu vnímají spíše jako „relax“, u kterého si po dlouhém dni vydechnou. Chápu to. Já sama ale mám ráda, když si nás příběh odvede „někam hlouběji“ a tam si nás nelítostně podá. To abychom na něj nezapomněli. Konkurence zápletek je dnes veliká a zapomínání je přirozenou lidskou vlastností. Přeji všem autorům, aby měli sílu a trpělivost vytvořit něco, co čtenáře zasáhne tak, že se k tomu bude chtít vracet.

Anna Bolavá

VYJÁDRĚNÍ POROTY

Otázka volby

Všechno je otázkou volby. V Literární soutěži Krajské knihovny Karlovy Vary jako ve všem ostatním.

Je dobře, že ze strany účastníků padla volba poslat svou povídku právě do naší soutěže (děkujeme!). Je dobře, že tato volba proběhla dvaapadesátkrát (pětiletý rekord pokořen!). A je dobře, že v drtivé většině případů se jednalo o příspěvky zajímavé a poutavé (přínejmenším v konkrétních detailech).

Žánrově jako by se oproti minulým létům vytratil humor; v některých případech ho nahradila ironie, ale mnohem častěji dramatické či tragikomické útvary vytlačily ty humorné a anekdotické. A možná vlivem zadaného inspiračního citátu, ale spíše vlivem toho, co se děje kolem nás a v nás, byly některé z nich skutečně, patronka soutěže promine, bolavé; temné a drsné v tématech i zpracování.

Z tohoto hlediska je almanach, který držíte v rukou, nejen přehlídkou toho nejlepšího, co se v jedenáctém ročníku soutěže urodilo, ale také reprezentativním vzorkem témat, rezonujících s tím, co se děje tady a teď, s tím, čím žijeme.

V jednotlivých příbězích narazíte na hrdiny kontroverzní či alespoň nestandardní ve vypjatých situacích, v nichž se musí rozhodnout, musí zvolit, často jen menší zlo. Od těch, které dohání jejich minulost (třeba v povídce Falešná hvězda), přes ty, kteří bojují s těžkými životními podmínkami a okolnostmi (Pankreate, jenž jsi na nebesích) nebo naopak nebojují s vlastní zaslepeností (Svatá dvojice) po ty, kteří se vyrovnávají se svou sexualitou (Na celý život), stáří (Splněný sen), nemocí (Anna) a vinou (Cigaretový kouř). Silnou emoci vzbuzuje proměna vojáka v osmašedesátém roce („Nepředělají mě!“) nebo kolektivní hlas ve válečných konfliktech napříč dvacátým stoletím (Odjezdy). A několikrát se v roli vypravěče, nebo alespoň komentátora, objevilo zvíře (kromě obligátních psů a koťátek krysa v Hranici)... Rovněž čas je v povídkách důležitý, kromě historického zasazení i jeho vnímání a pokusy o jeho zprostředkování; pro zajímavost, v několika povídkách současných, byť nevybraných, potvrdily svou pověst nejdepresivnějšího období roku Vánoce.

Ano, všechno je otázkou volby.

Porota měla těžkou práci; muži volili mezi nejlepší jiné povídky než ženy, ty starší zaujaly jiné než ty mladší a v každém případě volbu podmiňovaly rozdílné životní zkušenosti, osobnostní naladění, osobní literární preference. Nakonec uspěli (byli zvoleni) především ti autoři, kteří dokázali soustředěně a napínavě odvyprávět příběh, věděli,

co chtějí říci a (v těch nejlepších případech) nebáli se metafor a složitějších vyprávěcích postupů.

Kdybych nevěděla, kolikátý ročník Literární soutěže Krajské knihovny Karlovy Vary probíhá v roce 2017, tipovala bych třináctku, právě pro onu převládající drsnost, temnotu a bolavost. Místo třináctky však stojí v záhlaví uplynulého ročníku dvě jedničky – a jsou na místě: zejména pro množství tvůrčí práce, která byla pro jeho naplnění odvedena – a pro inspirativnost a potěšení z četby. Děkuji.

Petra Richter Kohutová / 27. 1. 2018

STATISTIKA

Celkem přišlo **52** povídek.

1 povídka byla vyřazena, protože byla do soutěže stejná povídka zaslána již dříve.

Z Karlovarského kraje přišlo **10** povídek, z toho **5** přímo z Karlových Varů.

U **16** povídek nebylo označeno místo, kde jejich autor žije.

Nejvzdálenější místo, odkud přišla povídka, je **Třinec**.

Povídky přišly také z Prahy, Mikulova, Děčína, Plzně, Českých Budějovic, Kroměříže, Starých Splavů nebo Nových Mitrovic a Písku. Několik povídek přišlo také z dalších míst Moravskoslezského kraje jako je Havířov, Frýdek Místek, Orlová nebo Karviná.

Průměrný věk přispěvatelů je **28** let.

Nejmladšímu autorovi je **15** let (žena) a nejstaršímu **69** (muž).

Ženy poslaly **38** povídek, muži **13** povídek.

Průměrný věk žen-autorek je **24** let.

Průměrný věk mužů-autorů je **40** let.

VÍTĚZOVÉ XI. ROČNÍKU LIS

1. místo: **Miroslav Rezek**, povídka Pankreate, jenž jsi na nebesích
2. místo: **Zuzana Vorlíková**, povídka Svatá dvojice
3. místo: **Lucie Zdráhalová**, povídka Na celý život

CENA POROTY

Miroslav Rezek, povídka Pankreate, jenž jsi na nebesích

OBSAH

Anna	strana 13
Cigaretový kouř	strana 15
Falešná hvězda	strana 19
Hranice	strana 23
Na celý život	strana 29
Nepředělají mě	strana 35
Odjezdy	strana 39
Pankreate, jenž jsi na nebesích	strana 43
Splněný sen	strana 49
Svatá dvojice	strana 53

ANNA

Markéta Plešková, 17 let, Praha

Jsem studentka pražského gymnázia. Ve volném čase se věnuji hře na flétnu a ukulele, stepuji, píši příběhy a poezii a čtu.

Když bylo Anně sedmdesát sedm let, zamilovala se. Byla to láska tak čistá a bezbranná, tak dětská a naivní, že si sama o sobě nejprve pomyslela, že se už nadobro pomátla. Nemohla si ale pomoci, neviděla nic než ten obličej, který vyzařoval stejné porozumění, jako obličej maminky, když byla Anna jako malá holčička nastydla. Cítila jen vůni jeho těla, vůni, která jí něco připomínala, něco, co zavánělo historií a nánosy prachu a ciziny a prací. A také ten hlas - bral ji s sebou do budoucnosti, sliboval, přísahal - a ona mu věřila. Pojď se mnou a všechno tohle zažiješ. Naslouchej mi a objevíme spolu svět. Chyť mě za ruku a vzpomeň si na dětství.

Jeho ruce, ty byly kapitolou samy o sobě. Měl konečky prstů jako nejjemnější peří, ohyby článků jako vrásky od smíchu kolem Anniných očí, dlaně jako všední dny a paže jako znovu nalezený domov a bezpečný přístav.

Když bylo Anně sedmdesát sedm let, poprvé se zamilovala. Ten den přišel do jejího pokoje a oslovil ji, jako by se znali už dávno. Zeptal se jí, jak se vyspala, sklonil se nad ní a jeho modré oči, ve kterých se zračil příboj, dálka a vše prostupující melancholie, ji uchvátily. Nevěděla sice, co dělá cizí muž v jejím pokoji, ale místo zloby cítila jen vděčnost. Když jí pak ještě přinesl čaj - heřmánkový, který měla nejraději - a prohodil s ní několik vět o filmech jejich mládí a hudbě, kterou Anna nadevše milovala, bylo jí jasné, že si v jejím srdci vydobyl malé, ale trvalé místo. Ještě večer, když šla spát, usmívala se sama pro sebe a doufala, že zítra přijde zas.

Ráno, když se probudila, seděl vedle ní na posteli cizí muž a hovořil s nemocniční sestrou. Když poznal, že je Anna vzhůru, otočil se na ni. V jeho modrých očích se značil příboj a dálka a odevzdanost a Anna se poprvé v sedmdesáti sedmi letech zamilovala.

CIGARETOVÝ KOUŘ

Zdeňka Kolářová, 17 let, Karlovy Vary

Jmenuji se Zdeňka Kolářová a je mi 17 let. Jsem velmi vášnivá čtenářka. Mám velice ráda hudbu a již desátým rokem hraji na akordeon.

Zrovna jsem se rozešel s přítelkyní. Plánoval jsem s ní budoucnost. Tak už to ale bývá. Podvedla mě, a to jsem neunesl. Odpustil bych jí všechno, ale tohle nikdy.

Pořád na ni myslím. Na to, jaké měla vlasy, jak voněla. Na její tělo. Vše je v mé paměti hluboce zaryté a já jen doufám a modlím se k bohům, abych konečně zapomněl. Chci zapomenout. Už je to skoro rok, co jsem se s ní rozešel. Od té doby jsem zkameněl. Mé city zkameněly a já už necítím zhora nic než nenávisť. Jsem poháněn nenávisť. Možná ani nechci nic cítit. Proč taky?

Měl jsem za ten rok spoustu jiných žen. Už ani nevím kolik. Přestal jsem to počítat. Doufal jsem, že mi to pomůže zapomenout. Nepomohlo. A tak se musím svěřit takhle. Musím se svěřit vám. Došel jsem do bodu, kdy nevím, co mám dělat, a nejspíš potřebuji pomoci.

„Co Vás trápí?“

Však jsem to řekl. Trápí mě ona. Myšlenky na ni. Pořád cítím to, jak voněla. Po cigaretách. Borůvkové Camelky. Cítím je všude, a to jsem zarytý nekuřák. Nechtěl jsem jí tohle tolerovat, ale jak já ji miloval. Strašně moc. To si ani nedokážete představit.

Poslední dobou jsem měl chuť ji najít. Udělat z ní kořist a ze mě lovce. Najít ji a roztrhat na kousky, protože kdybych věděl, že už neexistuje, bylo by mi líp... necítil bych už tu vůni cigaret.

„Co Vás trápí?“

ONA! Její přítomnost na téhle planetě mi vadí. V tomhle vesmíru. Mám pocit, že mě dohání k šílenství. Co pocit?! Ono se to vážně děje. Asi trpím paranoiou. Když jdu po ulici. Když jsem doma. Všude cítím tu vůni. Všude.

Víte, ona mi byla vždycky oporou. Byla jako psycholog. Mohl jsem jí cokoliv říct. Vždycky mi dokázala poradit. Vždycky si zapálila a pak se mě zeptala: „Co tě trápí?“

Od toho osudného momentu jsem ji nekontaktoval. Snažil jsem se. Snažil jsem se zapomenout. První týden jsem lítal po barech a všech klubech ve městě. Peníze mě netrápily. Měli jsme společný účet a já ho stihl zablokovat dřív, než stačila něco říct. Nezbylo jí nic. Ani dům, protože ten je psaný na mě. Ani peníze.

Ale teď... už jsem na ni skoro nemyslel. Nemyslel jsem na nic. Necítil nic. Až teď. Před dvěma dny jsem přišel pozdě večer domů. Sedl jsem si do křesla a zapnul jsem počítač. Běžně si nosím práci domů. Nemám pak čas přemýšlet nad ní. Pak jsem to ale ucítil. Tu vůni. Tu vůni cigaret. Zavanula z rohu místnosti, kde vždycky kouřila. Zarazilo mě to.

Nikdo nebyl. Jak by taky mohl. Ona byla pryč. A já... fyzicky ne, ale psychicky jsem byl ztracen kdesi v hloubi jámy plné tmy... v mé hlavě.

Přešel jsem to. Ráno jsem nad tím ale pořád přemýšlel. Vystříkal jsem roh pokoje sprejem. Včera jsem to cítil znovu. Zase z toho samého rohu.

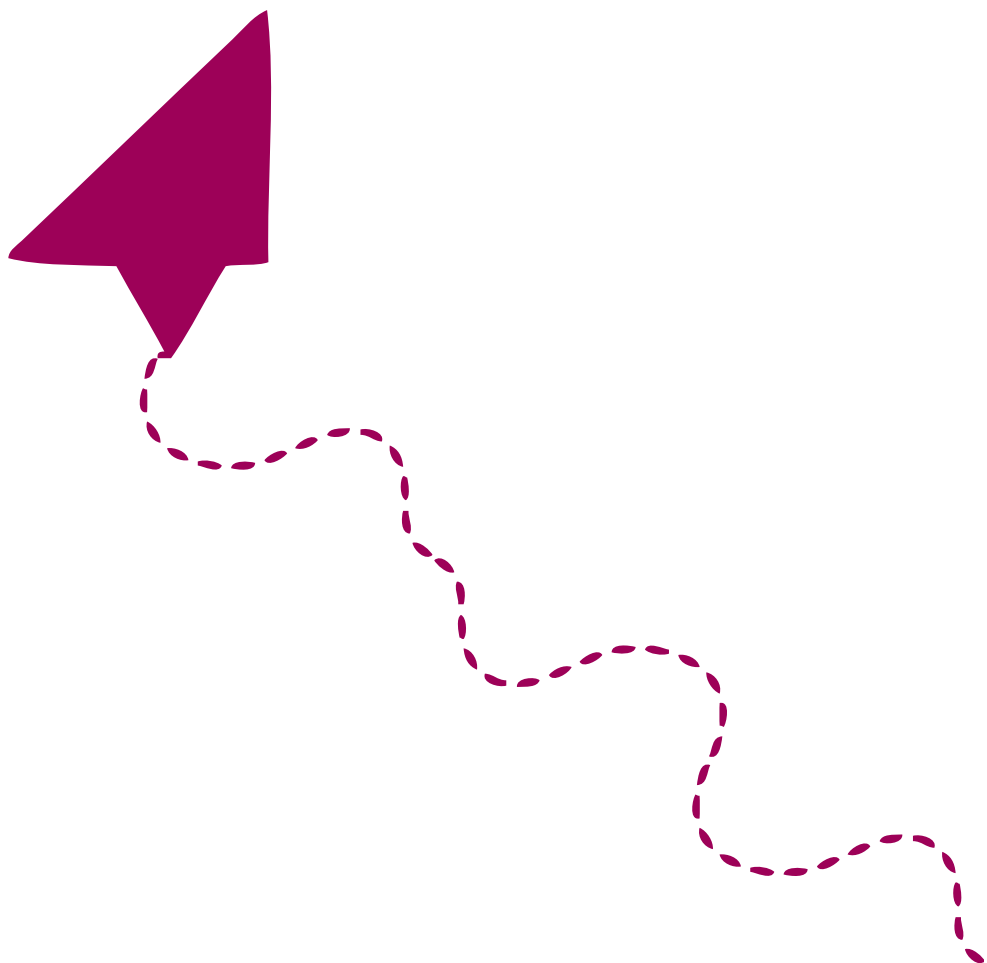
Dnes... dnes jsem jí chtěl konečně po roce zavolat. Zvedla to nějaká dívka a oznámila mi, že tenhle mobil koupila v bazaru a netuší, co po ní chci. Tak jsem zkusil jejího bratra... neměl jsem to dělat. Řekl mi... ach bože... řekl mi, že tři dny potom, co jsem ji vyhodil z domu, ji policie našla mrtvou. Byla pod mostem zabalená do podzimní bundy s lahví rumu u nohou. Umrzla. Nenechal jsem jí nic. Vlastně ani oblečení a věci, co měla tady v domě. Všechno jsem ten večer spálil. Jediné, co měla u sebe, byly dvě krabičky cigaret. Zahřívala se jimi jako dívka se zápalkami z té pohádky od Andersena. Nevím, proč nešla domů. Nevím nic. Vím jen, že teď to cítím znovu. Teď v tenhle moment, kdy sem píšu, cítím ten cigaretový kouř z rohu místnosti. Cítím. Cítím, jak si zapaluje cigaretu.

„Co tě trápí?“

FALEŠNÁ HVĚZDA

Tereza Trávníčková, 19let, Ostrava Poruba

Jmenuji se Tereza Trávníčková. Studuji na všeobecném gymnáziu v Porubě. Jsem ve čtvrtém ročníku a je mi devatenáct let.

V krbu ledabyle dohořívají poslední plamínky ohně. Starý muž sedí v houpacím křesle, na sobě má lehký kabátec, je přikrytý dekou a zlehka se mu třesou ruce stářím. Venkovní atmosféra se mi zdá poněkud nešťastnou a vlhko, které panovalo celý den, na nás padá jako smutek při pozdním odpoledni. Jeho obličej zdobí tisíce vrásek a mračící se tvář upírá pohled ven. Fritz Weber byl to desátník SS a pomáhal při rozdělování Židů a jejich věcí. Když jsme se potkali na nádraží a začali konverzaci komentováním špatných jízdních řádů, okamžitě mě zaujal. Když jsem se ho pak zeptal, čím se živil, neváhal jsem jej požádat o rozhovor. Měl na sobě světle hnědý klobouk a opíral se o hůl, protože z války měl těžce zraněnou nohu.

Nyní sedím naproti němu, vypadá tak bezbranně, tak nevinně. Téměř byste jej politovali. Lituje snad on svých činů? Je v něm něco lidského. Viděl jedny z největších zrůdností tohoto světa. Ponechalo to v něm něco hezkého? Připravím si tužku a blok, posadím se na židli naproti němu. Stále se dívá ven. Ignoruje mě, jako kdybych byl něco podřadného. Potí se mi ruce a na papíře to zanechává promočené stopy. Nadechnu se k první otázce. Nejsem si jist, raději si ji přečtu ještě jednou.

„Jaké bylo vaše dětství?“ Zeptal jsem se se strachem v hlase.

„Nelítostné mladíku, nelítostné ...“ odmlčel se.

„Můj otec mě bil a jiné věci...“ napráhl ke mě obě ruce a poprvé se na mě otočil.

„Byl to dobrý muž, ano, to byl. Zasloužil jsem výchovu. Vyrostl ze mě muž pevného charakteru a poslušnosti. Dnešní svět nezná poslušnost, dnešní svět je chaos a bordel. Nemá k ničemu úctu. Můj otec měl úctu především k Bohu, byl na nás i na matku velice přísný. Matka jej musela poslouchat, žila ve strachu. To já jsem měl úctu. Úctu k Německu, naší zemi, naší vlasti. Byla tak silná, neporazitelná, nepřemožitelná, stejně jako Bůh.“

„Myslíte si, že to, co jste dělal, bylo správné?“

„Lidé říkají, že jsme dělali chyby, špatné věci, ale já ničeho nelituji. Bylo to tak v pořádku. Byly to špatné věci s dobrým úmyslem. S dobrým úmyslem pro naši vlast, naše Německo. Mohli jsme se očistit, poznat dokonalý svět.“

„Jaký názor měl na Německo váš otec?“

„Otec ale nebyl pravým Němcem. Nikdy nepoznal naši soudržnost, kolektivní život a zábavu. Naši velitelé byli silní a měli jsme se od nich hodně co učit. Když jsem byl ještě slaboch, schytával jsem to ze všech stran, učili mě být hoden stát se Němcem.“

„Jak jste shlíželi na Židy?“

„Když jsme pracovali s Židáky, uvědomovali jsme si naši nadřazenost a naši sílu. Byla to taková krása. Oni byli jen špína, my jsme byli silní a mocní.“

„Litoval jste někdy za vaší praxe něčeho?“

„Některé mladé Židovky ... občas jsme na ně dostali chuť, bylo to tak jednoduché, tolik lidské. A tak jedné věci snad možná bych litoval. Jednoho dne, nepřipadal jsem si jako ostatní, nepřipadal jsem si dostatečně mocný, v té době mě šikanovali, řekl bych. I když vím, že je to správné, v té době byl jsem tolik nešťasten. Uviděl jsem na ulici holku, byla mladá, snad až příliš. Na prsou měla připnutou ušmudlanou hvězdu. Dívala se na mě se strachem svýma obrovskýmá očima. Bylo se mnou pár mých kamarádů. Všiml jsem si za ní tmavého podchodu. Hned mi došlo, co mám udělat. Byla v mých očích s tou hvězdou jen špína na mé botě. Nemohla by ztratit úctu, žádnou už neměla. Řekl jsem jí, že jsem voják a že musí jít se mnou.“

„Znásilnil jste ji?“

„Šla, nebránila se. Nejprve jsem ji svlékl a prohlížel si ji. Byla tak krásná, tak čerstvá. Zezačátku křičela, třásla se, musel jsem ji umlčet, po tváři jí stékaly slzy, celou dobu se na mě dívala, skoro až s obdivem. V podchodu bylo silné přitíání a byla tam cítit vlhkost. Zvenku vanul studený vítr a mně se potily ruce nervozitou a vzrušením. Na kraji byly balíky s moukou, tam jsem ji položil. Uprostřed byly dveře, které byly za mřížemi a byl tam nějaký bordel. Najednou přestala brečet a upřeně mě sledovala. Jakoby s obdivem, jakoby s úctou. Špatně jsem snášel její upřený pohled, kterým se mi dívala přímo do očí, celou tu dobu. Pustil jsem její ústa, protože jsem věděl, že už křičet nebude. Venku sem tam projelo auto, ale nebylo nic vidět. Když jsem byl hotov, znovu jsem pocítil svou moc. Znovu jsem byl šťasten. Občas jsem si na ni vzpomněl, byla to jen nutnost ukojit potřebu, ale vždycky jsem věděl, že je na ní něco zvláštního, navíc byla tak krásná. V její dětské andělské tváři byly oči šelmy. Byla mi odporná a zároveň mě tolik přitahovala.“

Jednoho podzimního večera mě syn mého přítele pozval na večeři k němu a jeho snoubence domů. Poznal jsem ji téměř okamžitě. Byla už o dost starší, ale oči a její pohled, kterým se na mě dívala, jakmile jsem vešel dovnitř, jsem poznal. Její oči se nezměnily. Tehdy jsem poprvé ucítil stud za své činy. Byl jsem však zmatený ... jak si mohl vzít Němec a zejména důstojník SS za manželku Židovku? Od začátku večera jsem byl tichý, ona se tvářila vesele a koketovala se svým budoucím manželem. Nemohla si ale odpustit ty chvíle, kdy se mi dívala přímo do očí, tak jako tenkrát. Věděla, jak mě tím zabíjí. Když nastala chvíle dezertu, už jsem to nemohl vydržet. Nabídl jsem svému mladému příteli doutník a vyšli jsme ven na verandu.

„Jaký má původ tvá snoubenka?“

„Absolutně čistý! Proč se ptáš?“

„Znáš její rodinu?“ nenechal jsem se odradit.

„Jistě, znám je všechny, jsou to vážení Němci. Její otec je přece tolik uznávaný politik a ona jeho pevný charakter podědila po něm.“

„Jaký má postoj k Židům?“

„Nesnáší je... pochopitelně... jednou mi říkala, že když byla mladá prožila kvůli nim strašné věci.“

„Aha, neřekla ti jaké?“

„Nikdy, nechce o tom mluvit..“

Je to všechno pravda? Hvězdu snad někde našla a připnula si ji na své šaty? Když jsem se to dozvěděl, litoval jsem svého činu. Byla přeci ještě dítě, tak mladá a tak krásná. Když jsem se podíval do jejích očí, zavedlo mě to do minulosti, obklopila mě nostalgie a vzpomněl jsem si na svou nevinnost, na to jaký jsem býval, ale jsem to pořád já. Dokážu vnímat a cítit a rozplakat se, jsem to já!

Kdyby byla Židovkou, nesešlo by na jejím věku, na její kráse.

„Kolik měla asi let?“

„Čtrnáct, možná i míň. Byla takové mládě k zulíbání. Jenže to ona zneuctila své tělo připnutím oné hvězdy! Takže měl bych něčeho litovat? Která pravá Němka by to mohla dopustit? Kdo je tedy vinen, pane redaktore?“

Konec

HRANICE

Magdalena Cingrošová, 18 let, Karlovy Vary

„Nestíhám.“ To ode mě uslyšíte velmi často. Vedu vytrvalý boj s časem, ale zatím žiju! Chvilky, které mi zbydou, rozdělím mezi přátele, knihy, psaní, malování, sport (konkrétně hokej) a spoustu dalších zájmů, které už raději nebudu jmenovat. Sice lítám v oblacích, ale je to skvělý! Zkuste to taky...

Prolog

Násilí, hrubost, lidská nenávisť, to všechno se mi přičítá. Po návštěvě Osvětimi zůstala má duše potřísněna krutostí a hrůzou. Postupně jsem na papír vyzvrátila i poslední zbytky zkaženosti. Jestliže mě takto ovlivnila pouhá exkurze, jak se asi měnili lidé, kteří si tím vším prošli? Velmi obdivuji ty, kteří se nevzdali sami sebe!

Hranice

Když se stmívalo, naklusali jsme zpátky do tábora. Teď nás ještě čekalo nekonečný sčítání na appelplatzu.

Stojím tu už druhou hodinu, nic necejtím, žiju ještě? Připadám si, jako by mi ztuhla krev v žilách. Teplotu odhaduju na mínus deset. Nevím, jestli dnešek přežiju, není vodkud brát sílu a tělo vypovídá službu. Poslední jídlo byla lžice vosolený vody. Tady v tom shromaždišti bídáků živořím dva měsíce, to je co říct! Ráno voddělali mého kámoše Joshe. Pomáhal zdrhnout jednomu chlápku, znal ho prej z dřívějšíka. On se jednou zhroutil, že má doma tři malé holčičky a těžce nemocnou ženu, tak mu pomohl naplánovat útěk. Trvalo jim to dost dlouho, ale já do toho radši moc nestrkal čumák. Za prvý bych se nerad prokec a za druhý taky kvůli svému bezpečí. Vod těchle věcí ruce pryč. Řeknu vám, že mě to teda pěkně sebralo, dělá se mi zle a zároveň jsem smutnej. Josh byl skvělej kluk! Proč se do toho namácel, parchant jeden. „Pomáhej bližnímu svému“, jo dobrý, ale když jde vo život? A nejenom jemu, ale taky dalším nevinejm lidem? Zachránit tady potřebuje každej, takže pomáhat vlastně ztrácí význam... všichni, co jsme tady, máme rodiny! Nehledě k tomu, že tahle výpomoc byla vlastně úplně zbytečná. Ta nemocná manželka i děti jsou taky Židi, takže už jsou určitě dávno pod drnem... Přišel jsem o jedinýho kamaráda, za pár dní budu hotovej, vim to.

Konečně zavolali moje číslo, za chvíli se rozpoutá peklo... Jsou na konci poslední řady, takže to ví. Počty, i se započítanejma mrtvolama, neseděj. Budou znova přepočítávat, to snad ne. Dědek vedle mě začal kolabovat. Rychle jsem ho chytil a nenápadně přidržoval, aby ho hned nevodpráskli. Všiml si nás němčour a začal řvát: „Was denkst dir dabei, was machst du! Gib deine Pfoten weg!“ Německy neumím, ale bylo jasný, že nadšenej zrovna není. Stařec padl k zemi, radši von než já, stejně by dnešek nepřežil. Nácek pokračoval: „Das war die letzte Warnung, oder du endest so wie er“ a přitom se ke mně přibližoval. Výstřel nezazněl, zato jsem ucejtil podrážku jeho boty na svých bedrech, pro tentokrát mám teda štěstí.. Stejně si moc šancí nedávám, od pasu dolů nic necejtím, z toho už nevyvážnu. V baráku mi nikdo deku nedá (Josh měl aspoň známosti), na palandu se určitě nedostanu, noc strávím na zemi, a to je jistá smrt.

Kontrola nakonec trvala zhruba čtyři hodiny, asi ještě stovka vězňů popadala. Zjištěním, že jeden vězeň utek, začala noční můra nás všech. Vyberou jich deset, a ti se půjdou pohoupat pro výstrahu, jak říkaj. Budu to já, budu to já, budu to já... Těsně vedle. Vodtáhli chudáka, kterej stál za mnou. Nevydal ani hlásku, možná už tam

vlekli zdechlinu... Sebrali i jednoho z kápů kvůli tomu, že židákovi nezabránil v útěku. To se zas uvolnilo místo pro jinýho zmetka, kterej si prodlouží život o pár měsíců, a nám bude každěj den dělat ještě nesnesitelnějším. I tak je skoro nemožný dožít se dalšího rána.

Vedli nás kolem oběšenců, bezvládně viseli, hlavy měli sklopený a tváře bez barvy. Působili pokojně, mírně, místo úzkosti to ve mně probudilo naději, naději, že za chvíli už žádnou bolest neucítím ani já, konec trápení.

Kostrý kolem (opravdu se tomu nedá říct jinak) znervózněly. Věděly, že začne brutální boj o zachování kousku kůže, kterej aspoň částečně skrejevá to, čím vopravdu sme – pouhý kostrý. Vzali nám identitu, nemáme nic, jen ty kosti.

V rámci svých možností jsem se dral dopředu. Povedlo se mi dokonce dostat na nejvyšší patro palandy, jako prvního mě totiž houf zuřivců vytlačil nahoru. Namáčklo se tam dalších devět ubožáků, přirazili mě ke zdi a vykloubili mi zápěstí. V práci nezvládnout splnit normu, je rozhodnuto. Zkusím se na ten poslední den na světě pořádně vyspat, což je v těchto podmínkách skoro nemožný. Mam prostor dvacet centimetrů, takže ležím na boku čelem ke zdi, téměř nedejchám, vono vlastně ani není skoro co dejchat. Snažím se nevnímat, že je na mně přilepenej kluk, kterému mokvá rána na levý ruce, taky to, že má podělaný kalhoty a že úbor dostal po nějaký mrtvole. Já jsem na tom sice stejně, ale jsem to já, to je nesrovnatelný. Tenhle večer si chci užít. Najednou se mi do boků zaryly dva pařáty, zvedly mě a shodily na zem.

Ležím nehnutě na podlaze, nohy mám asi zlomený. Chci se pokusit doplazít k jiný posteli, ale bolest mi brání. Rozhlídnu se kolem sebe. Ze všech stran trčí kostnatý hnáty, na každý posteli se mačká nejmíň deset lidí, nebo spíš přízraků. Pod tíhou únavy a nekonečných muk se mi začaly zavírat oči, nechci usnout...

Probralo mě šimrání na pravým palci u nohy a taky divný pískání v uších. Zapomněl jsem na ně! Na podlaze pobíhají tisíce kryš, přišel jejich čas. Srocujou se do baráku až v noci, přes den je to pro ně nebezpečný. Němci je tady nechťej, takže během naší práce mimo tábor likvidují všechny, který najdou. Naše obrana ve tmě nestojí za řeč. V podstatě nad všema, co zůstanou na podlaze, je předem vynesenej rozsudek, zabijou je kryš. Lochtání se změnilo v strašlivou bolest, zachroptěl jsem. Krysa mi začla hryzat palec. Chtěl jsem ji vodu kopnout, ale noha nereagovala. Ruka udělala malý pohyb, ale na nic víc se nezmohla. Nebylo úniku. Najednou přestala kousat. Slyšel jsem, jak mi piští do ucha, slyšel jsem její škodolibý smích... prosím, pomozte mi někdo....

Rezignoval jsem, další z nich si začala pochutnávat na mém ušním lalůčku.

Dnes musíme na večeri čekat obzvláště dlouho. Velitelé si je nějak důkladně prohlízejí, počítají už po třetí. Tommy měl hlídku. Hlásil, že pro vyvolené bude stravování probíhat na čerstvém vzduchu. Tím šťastlivcem byl i můj bratr Chris. Nevím, jestli je to pro něj výhra, těla jsou ještě gumová a budou se velmi špatně kousat, ale přinejmenším si dá pořádný kus žvance. Načerpá sílu do příštích dní. Mohl by získat vyšší pozici, ovšem pokud svou situaci dokáže správně využít. To by se mi hodilo, jsem na pokraji sil a trocha protekce rozhodně neuškodí.

Našel jsem Chrise a chystám se vysvětlit té omezené bedýnce, co má uvnitř hlavy, jak takticky postupovat. Ničemu nerozumí! Kéž by pochopil alespoň pětinu mých slov, vždyť na něm závisí budoucnost jeho vlastního bratra! Je opravdu tak neschopný? Nebo je chytřejší než já a právě mě dokonale obelstil? Tady v lágru není co jíst, nekontrolovaně se množíme, je to nepohodlné i pro nás. Mláděta jsou den ode dne agresivnější, asi to bude tím prostředím.

Dnes v noci rozhodnu o svém životě. Buď něco ukořistím, nebo zemřu hladu. Hm, hezká představa, zvláště když vím, že Chris si naplní břicho... Mám ho svým způsobem rád, je jediný, kdo z naší rodiny zbyl. Otce zabili a matka se ztratila v davu, dodnes jsem ji nenašel.

Už je odvedli! Urputný boj pomalu začíná! Mám tlapky celé rozpálené. Všichni vyčkáváme, než se situace uklidní, nechceme přilákat pozornost strážce. Můžeme vyběhnout, až když úplně zapadne slunce a tábor přikryje tma. Všude kolem nás jsou nepřátelé. Jsme krysy, to je verdikt sám o sobě, prostě nenáviděnihodní tvorové...

Naše chvíle je tu, v tomto okamžiku se role mění - každý sám za sebe, přežije nejsilnější. Dnes je můj favorit ubikace číslo dvacet. Zvolil jsem cestu kolem třinácté, čtrnácté a patnácté budovy, potom rychle přeběhnu k devatenáctce. Myslím si, že moje trasa je jedna z nejkratších, mám reálnou šanci dostat se dovnitř. Dokud nezazněl pokyn, byl jsem přikrčený u věže sektoru A. Pod svícnem je největší tma. Rád bych vystartoval dříve, jenže za porušení pravidel přichází trest smrti. Dohlížejí na nás kápoové, právě ty krysy na vyšších pozicích, a jsou nemilosrdní, mají oči všude.

Podařilo se, první úspěch mám za sebou. Přiběhl jsem mezi posledními, ale jistota, že budu v relativním teple, mi dodala sebevědomí. Tady uvnitř se odehrávají přímo hororové scény, téměř lituji, že nespím venku. Slyším křik i pláč. Všude je cítit pach výkalů, moči, rozkládajících se těl a krve. Do ženského baráku jsem raději nikdy nevkročil. Pokukuji po nějaké večeri, ale všechno je rozebrané, ostatní krysy na mě cení své nabroušené řezáky. Sleduji, jak ve tmě svítí jejich oči, představuji si, že za letní noci pozorují louku plnou světlušek, přešla mě chuť.

Párkrát jsem se pokusil připojit k hloučku kolem těla, bezvýsledně, nechci se dál snažit. Rád bych našel alespoň nějaké příjemnější místo na spaní. Nakonec jsem se schouлил u jedné z paland.

Najednou se ozvala silná rána, něco mi přimáčklo ocásek. Vymanit se z této pasti vyžadovalo značné úsilí, ale pohánělo mě vědomí, že mám konečně večeři. Přiblížil jsem se k velmi chutné části. Vypadá to, že je mrtvý. Hryzl jsem do palce u pravé nohy, muž sebou ani necukl. Pomýšlel jsem na tu největší pochoutku, na ušní lalůček. Kolem něj se už ale seběhli jiní nenažranci a na mě nezbylo místo, zase mám smůlu! Při pohledu na mou oběť bylo možné zaznamenat změnu. Spatřil jsem odlesk mužova bělma, předtím měl oči zavřené. On je živý! Co si jen počnu? Krysy jsou kruté, je jim jedno, co žerou. Já jsem se však zařekl, že nikoho nebo nic, co ještě dýchá, ani neokusím. Teď jsem svůj slib porušil, sice nevědomky, ale porušil...

Mám strašný hlad. Nejde o nic víc, než to zkusit poprvé. Všechno je jednou poprvé. Tolik mých přátel se změnilo k nepoznání, uzavřeli se do skořápek z korundu a připojili se k těm obludnostem. Ale to nechci, nechci! Nikdy bych si neodpustil. Ukápla mi slza. Ještě žije - tedy jíst nesmím. Nezbývá, než se omluvit. Doběhl jsem k jeho uchu a zašeptal: "Promiňte mi to hryznutí, umírám hlady. Nebojte, počkám, až vás to nebude bolet."

NA CELÝ ŽIVOT

Lucie Zdráhalová, 29 let, Praha

Ve volném čase zachytávám příběhy, které tvoří život, a v upravené podobě je předávám dál.

Jsem v procesu a blížím se ke konci jedné etapy svého života. Už to nejde zastavit. Musím jen čekat. Ale co jsou tři dny čekání oproti uplynulým třiceti letům. Dokázal jsem to. Byly to týdny, měsíce rozhodování, jestli si sjednám schůzku nebo ne. Kolikrát jsem měl její číslo na displeji, ale pak jsem to buď ani nezmačkl anebo hned zastavil, když se začalo vytáčet. Když to zvedla, chvíli jsem koktal, ale domluvili jsme se. Doktorka F. je skvělá a já jsem na sebe hrdý. Stojím těsně před cílovou rovinkou. Ti, kteří se mnou ještě mluví, se mě tisíckrát ptají, jestli jsem si jist. Vždyť je to na celý život. Prý nevratné. Bože, ale to chci! Zítřka mám další sezení. Je dobrovolné, platím si ho navíc, abych byl co nejvíc v pohodě. Ale musím splnit úkol. Vyházet z bytu věci, které mi připomínají mé nešťastné období života. Vzpomínky na dětství skončí v popelnici. Zčásti tohle očištění chápu, ale zčásti ho nechápu. No, tak šup, ať je to za mnou. Nahoře ve skříni je krabice, kterou jsem neotevřel od přestěhování. Zvláštní, jak se člověku osmnáct let života vejde do jedné krabice. Ach, kopačky, dres, štulpny. Působil... působila jsem tehdy jako exot. Holka, co lumpačí s klukama, hraje fotbal a odmítá si hrát s panenkama, šatama i šminkama. Mám se zbavit i toho? Vždyť právě v kopačkách jsem se cítil nejvíc jako já. Na maturitním plese mám kostýmek. Do šatů fakt ne. Já a tady fotka se Štěpánkou – nejlepší kámošky na vždy. Tohle nevyhodím!

„Zbavil jste se toho, Pavle?“ „Ano, dost věcí jsem vyházel, ale nebyl jsem si jist u kopaček a dresu, protože v tom jsem byl šťastný.“ O fotce se Štěpánkou jsem raději pomlčel. Doktorka Kovaříková si prstem posunula brýle z nosu blíže k očím a na chvíli se odmlčela. „Říkala jsem, abyste se zbavil úplně všeho.“ Začal jsem mít nepříjemný pocit v břiše. „Mám pálit mosty? Ale vždyť tak zle nebylo, jasně, mám víc špatných než dobrých vzpomínek, ale rád vzpomínám na ty dobré,“ řekl jsem tiše. Doktorka Kovaříková se zamračila. „Neplníte, co vám říkám.“ Kárá mě, jak malýho nevychovaného kluka. Nesmím si tohle jednání nechat líbit. „Sice jsem váš klient, ale nejsem jen opice, která udělá, co řeknete. Podívejte se, já vám platím nemalý peníz, abyste mi pomohla!“ Jo, řek sem jí to dobře. Uf. Ale nepříjemnej pocit v břiše je pořád. Doktorka se napřímila: „Já se snažím, ale vy to bojkotujete.“ Ne, této dámě já už nic říkat nehodlám.

„Víte co, tady máte za dnešní sezení a sbohem. Takovou pomoc fakt nepotřebuju!“ Demonstrativně jsem práskl dveřmi. Další špatná zkušenost. Vůbec to nefunguje. Myslej si, že mě předělaj nebo vyformičkujou k obrazu svému. Já potřebuju někoho, kdo mi pomůže řešit obyčejné životní věci a ne, kdo si na mě bude léčit svoje mindráky a zkoušet své předsudky. Do háje! Vždycky, když se rozčílím, tak se mi začne třást ruka a dostanu šílenou chuť na panáka. Ale kvůli práškům bych pít neměl. „A budeš to tak mít na celý život. Hohoho,“ směje se zlomyslnec ve mně. Je to tak, hormonální terapie je na celý život. „*Sunday's got a slave, Monday's got one too...*“ Nicku, Nicku... Teď mám tak náladu zvedat telefon. Ale tohle bych asi měl.

„No?“

„To je tedy uvítání do telefonu.“

„Hm.“

„Děje se něco?“

„Jo, už roky.“

„Špatná nálada? Můžu se stavit, jestli chceš.“

„Ne, to je dobrý,“ zahučel jsem.

„Fajn, jak to dopadlo na psycho?“

„Končím s ní. Poslal jsem ji do ...“

„Hm...“

„Chodil jsem tam dobrovolně, s procesem to nemá co dělat, chtěl sem kvůli sobě... Ta čarodějnice chtěla, abych vyhodil kopačky a dres, úplně všechno. Jenže...“

„Nezačínáš být agresivní, že ne?“

„Si zas četla chytrý články, co? Kolikrát ti mám říkat, nevěř všemu, co se píše.“

„Řekl novinář. Amen. Jen jsem četla tvůj blog. Ne, to byl vtip, sorry. Hele, já přijdu, vezmu ti gumové medvídky, ty máš rád. Budeme jim ukusovat hlavičky, jako za mlada, co říkáš?“

„A kdo že je prej agresivní. Tak jo. V pět jsem doma.“

„Budu tam.“

Štěpánka. Seznámili jsme se přes pytlík gumových medvídků, kdy jsme zjistili, že máme oba rádi červené a oranžové a začínáme je jíst od hlavičky. Zbýlé zelené s hlavičkami jsme nabízeli spolužákům. Štěpánka je jediná, která o mně ví skoro všechno. Možná toho ví víc než já. Když jsem jí to tehdy vyklopil, tak mi řekla něco, co si budu do smrti pamatovat: „Si moje nejlepší kámoška. A jestli to tak fakt cítíš, tak já budu vždycky s tebou.“

„Tak kde seš, řekl jsi v pět doma, tak jsem tu, ahoj.“ „Asi jsem se zamyslel. Bys měla být teď někde na jarní procházce s přítelem... a ne poslouchat bolístky jednoho podivína.“ „Ale Pájinko, Erik je v práci. Řekla jsem mu, že potřebuješ psychickou podporu.“ „Hm, super, aby ještě nežárlil.“ „Haha, ty jsi vtipný, Erik přeci ví.“ „Hned jsem klidnější.“ Konečně se mi podařilo odemknout, ještě se mi trochu třásla ruka. „Račte madam.“ „Téda, ty se stěhuješ?“ „Říkala, že se mám všeho zbavit.“ „Páji, zbav se jen toho, co v tobě vyvolává špatnou náladu. Hele, nejsem psycholog ani psychiatr, ale pokud máš k těm kopačkám vztah, nech si je tady.“ „Nosily mi štěstí.“ „Tak vidíš. Tady máš ty medvídky. Jdu si uvařit čaj, přinesu ti taky.“ „Jo, obsluž se, jako doma.“

Svalil jsem se do křesla a civěl do stropu. Má mi sakra po těch sezeních být lépe a nemají mě uvrhnout do deprese. Proč? Proč nemůžu být normální? Jako ostatní? Oči mi sklouzly na zeď. Visí tam fotokalendář, který mi Štěpánka dala k třicetinám. Jsou tam zážitky od chvíle, kdy se známe. Červeně jsem zakroužkoval den D. Vyjímá se tam. „Čajík se už nese. Vypadáš hrozně.“ „Jak bys vypadala ty, kdyby tě čekala taková operace? Bojím se. Víš, někdy si říkám, jestli jsem do toho měl jít.“ Štěpánka se zastavila, čaje pořád drží v ruce a zkoumavě na mě kouká. „Měl, protože bys byl jinak celý život nešťastný. Sám jsi o tom dost mluvil. Udělal jsi dobře. Kdy to máš?“ Ukázal jsem prstem na kalendář. „Jej, už za tři dny? Uteklo to. Mimochodem, včera jsem koukala na internetu na video, jak operace probíhá, ale byla opačná - z chlapa na ženu. Fakt zajímavý, co dneska doktoři dokážou.“

Mlčeli jsme. Něco mě tížilo. „Už roky jsem s ní nemluvil,“ zašeptal jsem. Asi si myslí, že budu nějaké monstrum. Nenormální. Zrůda. Hrozně moc bych si přál, aby mě vyslechla. Nic jiného nechci. Jen aby mě vyslechla a chtěl bych jí říct, jak moc ji mám rád i když ona na mě kašle.“ Zase to nepříjemno v břiše. Atmosféra v pokoji zledovatěla. Mlčeli jsme. „Víš, že jsem vždycky stála za tebou, ale tehdy si to na ni vychrlil a pak ses hned odstěhoval. Neměla šanci zareagovat. Pochop, jaký to musí být pro matku šok, když jí osmnáctiletá dcera řekne, že chce být kluk?“ Kdybych uměl brečet, tak mi slzy tečou proudem, ale nejde to. Přes deset let jsem neuronil ani slzu. Ne, že by nebyla příležitost, ale prostě mi to nešlo, zato jsem pak měl vždycky zaživač problémy. Ano, tehdy jsem to oznámil a rozloučil se, no, utekl jsem. Nedal jsem jí šanci. Ale mohla zavolat... Praktická Štěpánka přerušila tíživé ticho: „V kolik tam máš být? Máš tě tam odvézt?“ „To je dobrý, dojedu tam sám.“ „V pohodě, hodim tě tam. Neboj, všechno dopadne podle tvých představ, vždyť na sobě už pracuješ dlouho. A daří se ti. Hormonální terapie zabírá, real life test zvládáš dobře. Už teď je z tebe fešák.“ Podíval jsem se na ni. Mohla by být ještě krásnější, kdyby sundala brýle a trochu si zkrátila vlasy a kdyby se namalovala... „Takže v kolik v pondělí?“ „V devět ráno, díky.“

Cítím se jak po šíleném večírku. Nemám sílu pohnout ani víčkem. Ale někdo stojí u postele. Musím otevřít oči. Všechno je rozmazaný. Trochu se mi chce zvracet. Počkat, u postele stojí...

„Dobré ráno, mladý muži!“

„Dobré ráno, děťátko, moje.“

Máma, uplakaná máma, se kterou jsem roky nemluvil. Zestárla. Chytla mě za ruku. Ty jemné ruce si pamatuju z dětství. Otevřel jsem pořádně obě oči.

„Pájo.“

„Mami!“

„Pájo, broučku, odpusť mi prosím.“

„Mami, promiň, ale víš, jsem to pořád já a ...“ Ne, ty zatracený slzy. Přece chlapi nebrečí.

„Klidně si poplakej, bude ti dobře.“ Začalo se mi chtít šíleně smát. Ze slz plakacích byly slzy smací. Vždyť já brečím! Skvělý, já brečím. Já se dokážu rozplakat!

„Mami, já ... jsem to pořád já... mami, mám tě moc rád!“

NEPŘEDĚLAJÍ MĚ

Jan Parolek, 25 let, Praha

Jan Parolek je absolventem Arcibiskupského gymnázia v Praze, Žurnalistiky a Politologie a mezinárodních vztahů na FSV UK a studentem Bezpečnostních studií tamtéž. Jeho hlavními zájmy jsou literatura, spánek a poslech pravidelné zkoušky sirén.

„Neboj! Vojna z tebe udělá chlapa!“ řekl mi táta, když jsme se na nádraží loučili.

Myslím si, že to je pěkná pitomost. Řekl bych, že chlap už jsem, pokud na něčem takovém vůbec záleží. Jarmila by k tomu rozhodně měla co říct... A Ivana taky. Dva roky, do háje. A nesnáším uniformy, rozkazování, nesvobodu, zabíjení... celý svět je toho plný. Američani ve Vietnamu, pořád nějaký ruský cvičení u nás – kdo má tohle zapotřebí? Prý boj za mír! Přitom by stačilo, abychom se všichni měli rádi, trochu se chápali, nezaměřovali se pořád jenom na materiální svět, jako je to neustále v rádiu, kolik oceli se vyrobilo, o kolik procent se překročil plán – copak tohle jsou skutečné hodnoty? Být sám sebou, uskutečňovat sám sebe do nejzazšího potenciálu, nic nepotlačovat, nečinit násilí ani sobě, ani nikomu jinému. Láska. Láska je odpověď na všechno. Zbourat tenhle starý, nenávidný svět, a žít už jenom v lásce.

Ale nepředělají mě. Můžou mě ostříhat, můžou mě obléknout do uniformy, můžu se učit střílet a deklamovat ty jejich nesmysly, ale na tom nezáleží. Víím, kdo jsem a co jsem, jsem to já a vždycky budu. Nemůžou mi sebrat vůni větru a světlo slunce, nemůžou mi sebrat můj vnitřní svět – a za dva roky jsem zase v civilu, vlasy dorostou, bigbít se hrát nepřestane, láska nezanikne.

Je to nezvyk, sice teprve září, ale je mi zima, jak fouká nuši a zátylek. Už je to pěkných pár let, co jsem měl vlasy tak krátké.

Bože, už jsem snad týden nespal. Pořád řev, všechno v poklusu, úkoly naprosto beze smyslu a ještě nesmyslnější tresty. Mám hlad. Jsem tady teprve měsíc a nedokážu myslet na nic jiného, než jak se odsud jenom na chvíli dostat. Ale bažanti opuštěky nedostávají, snad za měsíc či za dva... Ten smrad a špína jako by zalézaly všude.

Něco se děje. Prý přijeli Rusové. Moc to nechápu, vždyť už tu byli od začátku léta, na cvičení. Všichni lampasáci jsou nějak nejistí. Opuštěky nejsou a nebudou. Prý opatření kvůli kontrarevolučním živlům venku.

Mám pocit, že bych teď už útočnou pušku vzor 58 dokázal složit a rozložit i poslepu. Nepřekvapilo by mě, kdyby to po nás taky chtěli. Každý druhý den politické školení mužstva. Nenechám se ale přece zblbnout těma jejich komunistickéjma kecama. Ne, že bych nějak miloval Ameriku a to její neustálou rozežranost a atomovky všude po Evropě. Pravda je jinde. Naštěstí tohle všechno víím už z dřívějška, není to tak, že bych se tu nějak učil. Ale strašně bych se potřeboval vyspat a mít chvíli času na přemejšlení. To je tady ovšem nemožný. Mazáci tě chvíli nenechají na pokoji a už jsem viděl, co se stane, když si něco zkusíš. Jsou to svině. Člověk by neměl nenávidět, láska je odpověď, ale... jak milovat tyhle zvířata?

Pořád nás nepouštějí ven. Samozřejmě nemáme ani rádio. Jedno je sice v místnosti politického školení, ale nefunguje. Prej ochrana před kontrarevolučníma živlami a teroristickéjma diverzema. Možná jsou to nesmysly, možná ne. Lidi občas napadají různý pitomosti. Pořád něco hrotí, pořád by bojovali...

Klapálka zavřeli do vězení za šíření reakčních bludů, našli u něj nějaký náboženský letáky. Nenašli by je ale, kdyby ho někdo neprásknul. Konkrétně Vondruška, myslí si všichni. Pár kluků mu šlo rozbít hubu, ale nepřidal jsem se. Takovejhle způsob řešení problémů se mi hnusí. Zřejmě se k němu ale nedostali, protože je taky někdo podrazil. Teď jsou v base všichni.

Ne, že bych miloval komouše, ale spousta těch věcí na politickéjch školeních dává smysl. Nemusím mít rád ideologii, ale je přece potřeba mít rád lidi. Všechny armády všude jsou stejny, ale je fakt, že my alespoň nikde nebojujem». To musím týhle hnusný díře přiznat, že po nás nechtějí, abychom někde chcípali, i když nás na to jakože teoreticky připravujou.

Bartáka, Pečku a Wünsche pustili z basy. Říkají, že Klapálka odtamtud odvezli rovnou do nemocnice, oficiálně zápal plic, neoficiálně naštěpnutej obratel. Zjevně si myslí, že jsem je prásknul já. Máme teď dvojité směny a extra noční pochody, prej obrana proti diverzním bojůvkám. Je únor a mrzneme. Co tam venku blbnou, do prdele? Nikdo z nás se od srpna nedostal ven. Pošta se cenzuruje a v podstatě nechodí.

Na hajzlech mi někdo rozbil držku. Nevím kdo, skočili na mě zezadu a přes hlavu mi hodili deku. Myslím, že Barták, Pečka a Wunsch, ale těžko říct. Všichni jsou našponovaný jak hovado. Na to nespání si člověk nějak zvyknul a jídla už dostáváme trochu víc, ale všichni jsou z toho úplně na nervy. Neustálejma poplachama a nočníma pochodama je všecko úplně rozbitý, člověk žije od žrádla ke žrádlu, vůbec už ani nevím, co je za den. Každopádně si teď dávám bacha. Tomáš a Václavka byli v base taky, prej to bylo dost hustý, pokud člověk neměl na podmáznutí bachařů. Úplně jasně je tam dostal Vondruška, kterej to táhne s mazákama.

Politický školení máme každěj den, a dvojité. Musím říct, že ačkoliv komouše nesnáším, spousta toho dává smysl. Každěj přece chce, aby byl pořádek. Každěj si může dělat, co chce, když s tím nesere ostatní. To jsem si přece vždycky myslel. A tady se serou všichni do všech. Kdybychom taky už kurva mohli ven. Jenomže tam je podle všeho taky pořádněj bordel. Prej tam upálili už dva kluky a furt jsou nepokoje a stávky a sabotáže. Kéž by už byl konečně klid.

Začíná to bejt dost vostrý. Už jsme zase asi tři dny nespali. V Brně se něco posralo a musíme tam jet. Je to vlastně poprvý co jedem ven z kasina, když nepočítám ty lesy okolo. Prej hořej policejní stanice a nějakýho vojáka tam umlátili šutrama. Vyrabovali taky Tuzex a přizabíli prodavačku. Kurvy materialistický chamtivý. Zatímco my tady hnieme v kasárnách, žereme šlichtu, nespíme, honíme se jako idioti po buzerplace, nějaký kokoti z Brna si z toho dělají divokej západ.

Je to zvláštní pocit, zase vesnice a silnice, je konec léta, srpna. Skoro jsem už zapomněl, jaký to je, v kasinu člověk nemá moc čas na čuchání větru a poslouchání ptáčků. Zase se ve mně probouzejí ty věci, na který jsem už tak dlouho neměl čas myslet. Natáhnul bych se na slunce a spal, kdyby to bévépéčko tolik neházelo.

Vjíždíme do města. Na ulicích spousta lidí, užívají si prázdnin. Spousta holek v minisukních. Do prdele, už rok trčíme v tom lágru, zatímco venku běhají takovýhle holky. A nepustěj nás ven, protože tady furt někdo vymejší krávovinu a lampasáci jsou z toho posraný. Jsou to idioti všichni, ale kdo se těch lidí venku vůbec prosil, aby něco dělali? Proč se nemůžou chovat normálně? Proč nejsou vděčný, že nemusejí šaškovat na buzerplace a vymejšlejí nějaký kokotiny? Serou mě, když na ně koukám, když vidím, jak se na mě ksichtěj jenom proto, že jsem v zeleným, že oni mají šortky a dlouhý vlasy, zatímco já se tu smažím v helmě a těch špinavejch hadrech a štípe mě pot... už měsíc jsme se nemyli, byla voda sotva na pití.

A je jich čím dál tím víc, už blokujou ulici. Zpomalujeme a z vejfuků stoupá smrad nafty a vedro. Tak tady to je, tady se to děje, všechny ty hovna, kvůli kterejm máme noční pochody a posunutý budíčky a dvojitý služby, všichni ty zpovvykaný městský sráči, co si nedají pokoj. Člověk by měl přece nechat ostatní na pokoji, neprudit, to jsem si myslel vždycky. Nejde tady o to, že jsem v mundúru a že teda dělám to, co se mi řekne, vidím věci furt stejně.

Pořád přece ocením krásu. Když vidím ty holky okolo, tak bych...

Jsem pořád stejnej, přece, nejde o to... brečel bych z toho, že nemůžu bejt teďka někde na trávě, s pivem a kytarou jako vždycky dřív.

A proč když tihle můžou, proč tam nejsou?

Proč stojej› na ulici a hrozej› na nás pěstma?

Co serou?

Je jich pořád víc, všude se tlačej›, poručík řve a v helmě je vedro, z toho smradu nafty by se jeden zalknul. Tak pohněte se, do prdele!

Kurva, do koho se serou?

Natahuju závěr útočný pušky vzor padesát osm.

ODJEZDY

Jan Pytel, 34 let, Plzeň

Absolvent FPE ZČU v Plzni, příležitostný divadelník a autor literárních textů.

23. únor 1939, Katovice, Polsko

Středně velký kufr.

Košile, kalhoty, boty, sako, rolák, dvoje trenýrky, dvoje ponožky, tři kravaty, šála, rukavice.

Ručník, mýdlo, zubní kartáček, zubní pasta, hřeben, toaletní voda.

Fotografie, dokumenty, peníze.

27. srpen 1968, Praha, Československo

Velký kufr.

Dvě košile, tři trička, dvoje džínsy, boty, sandály, dva svetry, patery trenýrky, sedmery ponožky, plavky.

Potápěčské brýle, ploutve, šnorchl.

Zubní kartáček, zubní pasta, mýdlo, šampon, deodorant, hřeben.

Peníze, cestovní pas, řidičský průkaz, vysokoškolský diplom.

Foťák.

13. duben 1992, Sarajevo, Bosna a Hercegovina

Malý batoh.

Cestovní pas, peníze, adresář.

Dvě trička, troje kalhotky, dvě podprsenky, troje ponožky, džínsy, svetr, bunda.

Zubní kartáček.

8. srpen 2014, Donětsk, Ukrajina

Malý kufr.

Kalhoty, dvě trička, troje trenýrky, dvoje ponožky.

Zubní kartáček, zubní pasta.

Léky.

Cestovní pas, peníze, platební karta, smartphone, notebook, nabíječka.

26. listopad 2016, Aleppo, Sýrie

Malý batoh.

Dvě trička, džínsy, rolák, šála, čepice.

Peníze, cestovní pas, platební karta, smartphone, nabíječka, USB disk.

Jsem to pořád já?

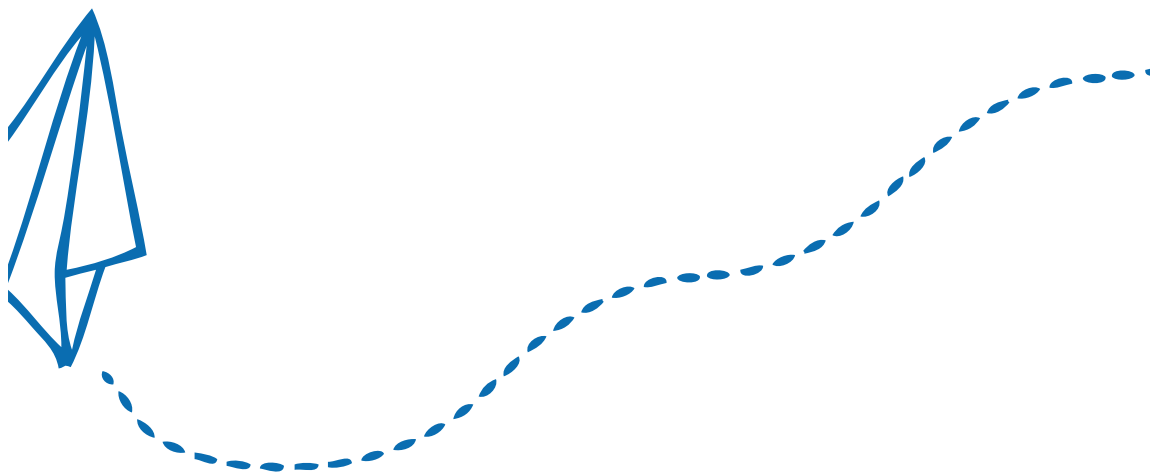
Dokážu vnímat a cítit a rozplakat se?

Jsem to já?!

PANKREATE, JENŽ JSI NA NEBESÍCH

Miroslav Rezek, 67 let, Staré Splavy

Moje literární pokusy byly vždycky určeny mé ženě, neodvažoval jsem se jít s nimi na trh. Je to škoda či ne? Nevím. Ať to posoudí jiní. Píšu, protože mě to pořád baví.

Sedm měsíců a tři dny. Ne o moc víc, než řekl doktor.

Cítím strašnou hořkost, jako bych si do mrtě vyzvracela duši. Umřel.

Byl to podělaný život, přesto krásnej. Teď o něm zkouším napsat. Zatím je to jen jeden dlouhý volný verš, jen začátek gigantický básně v próze, kterou až dopíšu, možná umřu, a zároveň se stanu nesmrtelnou.

Hozený příbor cinknul o talíř, div ho nerozbil.

„Tohle že je pečená kachna? Blbý kuře na vodě. Ani pes by to nežral.“

Dobrá nálada je rázem pryč.

„Ale doktor přece říkal...“

„Doktor říkal, doktor říkal. Máš poslouchat, co říkám já. A já jsem řekl, abys upekla kachnu. Kdybych chtěl k obědu vařený kuře, řekl bych uvař mi kuře. Jdu si lehnout.“

Vstal od stolu a odešel.

Vypadal tak zdravě, když ho ráno přivezla sanitka. Dokonce mi dal pusu. Chutnala po dezinfekci, ale já v tom viděla dobré znamení. Hodně zhubnul, však si ho zase vykrmím. Hlavně, že je doma.

Když ho odvážela rychlá, vypadal jako chodící reklama na citróny. Žluté oči a kyselej ksicht. Nosem, ostrým jak kudla, mi na rozloučenou pořezal tvář. Rty vysušené horkostí. Pak, jako by se něčeho lekl, rychle nastoupil. Slinivka. Možná i játra, v nejhorším případě celý pajšl.

„Jak se cítíš?“ První návštěva po operaci. Beru ho za ruku, je jako z mramoru.

„Jako rozpáraný Číňan.“

To je dobře, že rána bolí.

„Králíci tě taky pozdravují. Ta strakatá samice má mladé. Koukej se rychle vyležet, jenom tady zabíráš místo někomu skutečně nemocnému.“

„Ráno při vizitě mluvili o týdnu.“

To uteče. Na práci ho nepotřebuji a na to ostatní taky ne. Chlapi jsou stejně jenom takový přívažek k životu. Něco jako olůvko na ráfku pneumatiky, aby se život točil, jak má, a moc to nedrncalo. Ale když to drncá, taky se to dá vydržet. Ten náš kus cesty holt není vždycky dálnice. Někdy je to spíš zanedbaná okreska, plná výmolů.

„Příště mi přines cigarety a zapalovač. A kup tabulku čokolády, je tady taková hodná sestřička.“

Helemese, jak mu otrnulo. Stěží vstane z postele a v hlavě má sestřičku. Co by s tou holkou tak asi dělal?

„Tak já přijdu zase zítra odpoledne.“

Když jsem se mezi dveřmi ještě otočila, měl zavřené oči. Jen spi.

„Pane primáři, jak to s ním vypadá?“

Operace se určitě povedla a všechno bude jako dřív.

„Na rovinu. Jeho stav není dobrý. Slinivku jsme odoperovali, ale můj odhad je půl roku. Možné méně. Neví to a lepší bude, když mu to neřeknete. Musíte být silná. Je mi to líto.“

Zůstala jsem jako opařená. Půl roku života. To přece nemůže být pravda. Musel se splést. Mluví o někom jiném. Zároveň jsem věděla, že nelže. O milosrdnou lež bych ostatně ani nestála, i když pravda teď moc bolí. Odešla jsem jako zmlácená. Jaké to je, být poslem špatných zpráv? Práce k nezaplacení.

Domů jsem došla jako ve tmách. Ke dnu mě stahují studené ruce blízkého konce, ale hlavu mám pořád nad vodou. Moc chci žít. Já přece musím. Ne kvůli sobě, ale kvůli němu. Sice je prevít, nestojí za to, abych ho litovala, abych si řezala maso z vlastního těla a dávala mu ho jíst, ale jiného chlapa nemám a nikdy mít nebudu. Je jediný, první a poslední. Proč milujeme někoho, kdo za to nestojí? Proč se obětováváme, když k tomu není žádný rozumný důvod?

Ženské jsou divná stvoření. Jako by se rodily na vinici a to předurčení si pak nesou celý život. Hrozny se musejí rozdrtit, aby ze sebe vydaly to nejlepší. Vymáčkal ze mě všechnu šťávu, jsem suchá jako hrozinka. Vymáčkal ze mě krev a přece pořád myslím víc na něj, než na sebe.

Vzala jsem koš na dříví a šla do kůlny. Mezi štěpinkami jsem našla prázdnou láhev od režné. Oběma rukama jsem se opřela do vyrovnané hranice a nechala se lavinou padajícího dřeva zasypat až ke kolenům. Střepy z rozbitých lahví se třpytily jak křišťál. Kolik takových pokladů ještě objevím? Kolik flašek poschovával do dřeva nebo pod stříškou králíkárný? Najednou jsem pochopila, proč když odcházel s košíkem nakrájených kedluben krmit králíky, byl celý napnutý, a vracel se docela jiný. Se zářícíma očima a uvolněným jazykem.

Myslela jsem si, že ho tak nabíjejí ti chlupáčové, jak jim šmakuje. Podle mě ale žádný důvod k radosti nemají, jako ho nemám ani já. Každou sobotu přece jeden z nich doskáče, odskáče to za všechny, mě nevyjímaje. Visí za zadní nohy na kmeni ořešáku a on si chystá nůž. Plivne na brousek a krouživými pohyby ho brousí. Solingenská ocel se v šedivém blátíčku víc a víc leskne, až je nakonec nůž ostrý jak břitva na kuří oka. Nevydržím se na to dívat, stačilo mi to vidět jednou, kdysi, i když to bylo něco docela jiného, jen běh obyčejného života, ve kterém má svoje místo i smrt. Babička králíka obložila snítkami šalvěje a přidala kousek špeku a já pak dostala na talíř přední nožičku, protože jsem byla ze všech nejmenší. Ale nejradši jsem měla ledvinku, cucala jsem ji jak bonbón, než jsem ji snědla. Děda za oběd vždycky poděkoval a já i bez vysvětlování věděla, že neděkuje jenom babičce, ale i tomu zabitému tvorovi. Že děkuje smrti za život. Je to už strašně dávno, ale jako by to bylo včera.

Když jsem ho viděla poprvé, smál se. Jeho pohled sliboval věci, o nichž jsem do té doby neměla ani tušení. Můj svět, to byla zahrada, ale za plaňkovým plotem patřilo všechno jemu. Natrhla jsem si sukni, když jsem přelézala, a bylo mi to jedno. Vzduch jinak voněl a já přestala být malou holkou. Naším jsem o něm neřekla, protože toho kluka neměl nikdo rád. Až potom, kdy si vesnice přestala jen šeptat, že jsem nějaká jiná. Když začali nahlas mluvit o panchartovi. Nechápala jsem, o čem mluví. Nepotřebovala jsem tomu rozumět. Jak je komu líbo, hádat se s nikým nebudu. Nechte si svoje úžasné životy, mně ten můj stačí.

„Proč sis nevzala mě?“ zeptal se mě na svatbě jeho starší bratr.

Protože jsi přišel pozdě.

Zůstala rána, kterou nezhojil ani čas. Celé roky se jeden druhého dotýkáme jenom pohledem. Švagrová mě stejně nemá ráda.

Co se pak mohlo pokazit, taky se pokazilo. Určitě je to moje vina, něco dělám špatně, jen nevím co. Přece není pravda, co říkají lidé, že jsem slepá. V práci je prý samá legrace,

ale doma jako kakabus. Jak jen může, uteče do lesa dělat dřevo. Sám to nevnímá, ale já vidím, jak se pomalu mění v dubový špalek.

Nejdu pěšky, ani za vozem, ale sedím na kolotoči, který se nedá zastavit. Čím rychleji létám, tím víc se mi celá vesnice směje. Všechny je nenávídím. Bože můj, odpusť jim, protože i já jim odpouštím. Kdo ale odpustí mně?

Jednoho dne zase zapnul pilu a ošklivě si pořezal pravou ruku. Palec visel na kousku kůže, tak ho utrhнул. Obalený hrubými pilinami zůstal ležet na desce cirkulárky, ale druhý den tam nebyl. Buď ho odnesla kočka, nebo snad anděl. Ten, co ho měl hlídat, a neuhlídal.

„Jsem mrzák,“ řekl, když se vrátil ze špitálu. Uklidňovala jsem ho, že se nemusí bát, že spolu to zvládneme. Jenže potom řekl ta hrozná slova, že to já jsem ho zmrzačila. Hodně to bolelo. On ale musel trpět ještě víc.

Po dlouhé době jsem vešla do kostela a sedla si do poslední lavice, abych byla sama. Nechtějте vědět, jakými slovy jsem se modlila, ale jen potichu, aby mě nikdo neslyšel. Do kostí mi vlezla zima, smíchaná se zatuchlinou trouchnivějících soch. Úleva nepřišla. Jen poznání, že tíhu života už pořád ponesu sama.

Ruka se hojila dlouho.

Když potom sáhnul po noži, utekla jsem na půdu. Šel ven a zabil králíka. Viděla jsem, jak ho svléká z kůže, jeden řez do něho, druhý do vlastní ruky. V botách od krve donesl v kýblu maso do kuchyně. Posolil ho, zasypal cibulí a bylinkami a dal ho péct. Celá kuchyně voněla, ale mně nějak přešla chuť. Byla to zbytečná smrt. Byla to moje vina.

Nakonec doktora přesvědčil, aby ho pustil do práce. Mezi chlapy. Brzy se ke mně doneslo, že pije. Stále častěji měl skleněné oči; a nebylo to z radosti. Co jiného jsem mohla dělat, než ho omlouvat? Zrasovanou ruku asi doktoři dobře nevyčistili a nějaká infekce mu teď otravuje krev. Jiné vysvětlení není. Cítím přece jeho bolest.

Zase vzal do ruky sekeru a já zdřevěněla. Jinak by mě váha polen zabila.

Letokruhy přibývaly, a časem si člověk zvykne. Musí.

Nemoc se nezeptala, jestli může. Prostě přišla a pak zase odešla.

Ta mrcha ho vzala s sebou. Slíbila, že tam ho nebude nic bolet, ale já jí to nevěřím.

Vím, co je bolest, mohla bych o ní přednášet.

„Dokážu vnímat a cítit a rozplakat se, jsem to já! Jsem to pořád já. Teprve teď jsem to já. Nepřišla jsem ke zpovědi, jenom chci znát pravdu. Vy ji přece musíte znát, pane faráři. Řekněte mi, kde byl celou tu dobu Bůh? Existuje vůbec?“

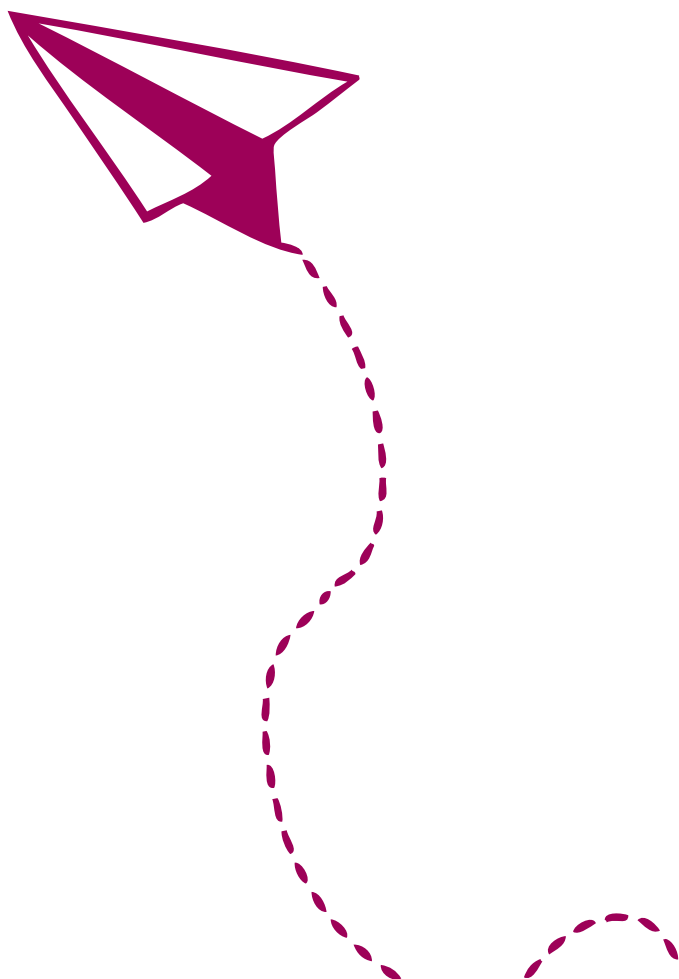
Na to jsem se ho chtěla zeptat, ale nezeptala. Jenom jsem objednala obřad v kostele s pohřbem do hlíny. Pomodleme se.

Pankreate, jenž jsi na nebesích.

SPLNĚNÝ SEN

Tereza Igazová, 36 let, Karlovy Vary

Tereza Igazová, narozena v Moravské Třebové v roce 1981, vystudovala gymnázium a poté Lékařskou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci. Je vdaná a žije v Karlových Varech. Pracuje jako lékařka, v současné době je ale na mateřské dovolené. Literární tvorbě se věnovala občas ve svém volném čase psaním «do šuplíku», v roce 2016 však vydala ve spolupráci s nakladatelstvím Jonathan Livingstone svou první knihu «O princí, který se vrtal v nose a jiné pohádky», kterou vtipně ilustroval pan Dalibor Nesnídal.

Pomalou jsem se zvedla ze židle, když se z pootevřených dveří ordinace ozvalo: „Tak pojdte, babi!“ Vzhledem k tomu, že jsem v čekárně zbyla už jen já, pochopila jsem, že tím sestra míní patrně mě. Kdysi bývalo dobrým zvykem mě tady oslovovat „paní primářko“. Je to tak dávno, že už si to tady z nynějšího personálu nemůže nikdo pamatovat. Šouravým, ale stále ještě pevným krokem vcházím do místnosti.

Že čas letí neuvěřitelně rychlým tempem, jsem si v plné míře uvědomila až v minulém roce. Bylo to na oslavách 120 let od založení gymnázia, kde jsem před osmdesáti lety odmaturovala se samými výbornými. Při řazení jednotlivých absolventských ročníků zjistili, že pro naši třídu nemají připravený transparent s označením roku ukončení studia. Kdosi z pořadatelů to někam odběhl řešit, zatímco lidé v průvodu vznikajícím před gymnáziem připraveni vyrazit směrem k náměstí nervózně přešlapovali. Stále jsem doufala, že se na poslední chvíli přece jen objeví někdo z mých spolužáků, ale to se nestalo. Přinesli mi provizorní ceduli vyrobenou z kartonu, připevněnou kovovými připínáčky ke kusu nějaké špatně opracované latě, z níž jsem si zadřela do levé ruky třísku. Bylo již třeba vyrazit. Vypadalo to, že s cedulí zdviženou nad hlavu udávám celému zástupu lidí tempo, neboť jsem kráčela hned za žesťovou kapelou jako první. Bohužel jsem ze všech absolventů našeho gymnázia neznala už nikoho. Všichni byli o mnoho let mladší, takže jsme se za dob našich studií nemohli na chodbách školní budovy ani potkat. Připadala jsem si osamocená a zároveň plná vzteku vůči ostatním spolužákům, kteří na oslavy nedorazili a zanechali mě tak v dost trapné situaci. Kde k sakru všichni jsou?!

Nevím, proč jsem se zrovna já dožila tak vysokého věku. Myslím, že jsem k tomu neměla ani nějaké zvláštní předpoklady. Maminka měla cukrovku a tatínek zemřel v mých sedmnácti letech na infarkt. Možná i proto jsem se rozhodla kráčet v jeho šlépějích a rozhodla se jít studovat medicínu, stejně jako před lety on. Vzhledem k tomu, že jsem byla premiantkou ročníku, nebyl pro mě problém složit úspěšně přijímací zkoušky na lékařskou fakultu do Brna. Můj profesní život se pak odvíjel celkem zdárně a v osmatřiceti letech jsem se stala primářkou gynekologicko-porodnického oddělení, což byl na ženu v tehdejší době převážně mužského zdravotnictví poměrně velký úspěch. Paradoxně jsem zrovna já nemohla mít děti. Rukama mi prošly stovky a stovky miminek, která jsem pomáhala rodit, ale vlastní jsem na tento svět nepřivedla žádné. Po deseti letech jinak spokojeného manželství jsme si adoptovali tříletou Janu. Jana to ví a je mi za to dodnes vděčná. Vytáhli jsme ji tenkrát z bídnych sociálních poměrů, měli ji rádi a nechali ji vystudovat. I proto jsem si jistá, že to pro mě udělá...

„Mami, ty ses snad opravdu zbláznila! Ne, to nepřipadá v úvahu, to by byl podvod!“

Trvalo mi několik dní, abych ji zpracovala a přesvědčila. Dalo mi to dost zabrat. Nakonec pochopila, že je to moje jediná šance, jak si našetřit nějakou tu korunu a splnit si svůj životní sen. Další příležitosti se opakovat nebudou.

V dobách socialistického zdravotnictví jsme velké platy neměli. Člověk tak akorát vyšel do výplaty a jednou za rok jsme jezdili na týden do Jugoslávie pod stan. Ač jsem přesluhovala po dosažení důchodového věku ještě sedm let, vypočítali mi celkem nízký důchod. Byt dva plus jedna z něj utáhnu, ale nemůžu si nijak vyskakovat. Dříve za mnou chodily kamarádky ze sídliště na kafe nebo na karty, bylo veselo a den vždy rychle uběhl. Během let jich ale postupně ubývalo, až nakonec nezůstala žádná. Všechny jsou už dávno v pánu. Jedna věc se ale za ty roky nezměnila. Denně vstávám v šest hodin ráno, vypiju si ranní čaj a vytáhnu svou starou oblíbenou deku, na které cvičím Pozdrav slunci a další cviky, které jsem se naučila už v mládí. Tehdy jsem si jógou vyléčila dlouholeté bolesti zad a od té doby jsem cvičit nepřestala. Není pro mě problém dát dlaně na zem nebo udělat na parketách provaz ani v tomto věku. Jenže to nikdo neví. Nikoho to totiž nezajímá. Není nikdo, koho by to zajímalo. Jediným, s kým přijdu do styku, je pečovatelka, co mi nosí pravidelně obědy a Jana, která mi dvakrát do týdne nakoupí a zdrží se tu necelou hodinu. Je totiž pracovně vyčerpána, v šedesáti letech si založila prosperující firmu a dnešní pracující lidé nemají na nic čas. Naštěstí jsem se před pár lety naučila pracovat s počítačem, přihlásila jsem se tehdy na kurz pro seniory v místní knihovně. Díky svým znalostem jazyků mám po světě pár známých, se kterými jsem se sice osobně nikdy neviděla, ale vždy si dobře popovídáme o všem možném. S mojí přítelkyní Charlotte z Velké Británie konverzujeme na dálku pravidelně každou neděli po obědě. To mě drží nad vodou.

Příspěvky na péči jsou dobrá věc. Dříve jsme se o své rodiče a blízké starali, protože jsme chtěli a neměli jsme za to nic, dnes za to musí stát rodinné příslušníky upláct. Lidi se taky kolikrát starat nemohou, protože i ve věku přes šedesát let chodí stále do práce. Není to jako za nás, kdy se chodilo do důchodu v padesáti, byl čas na vnoučata a čas na stárnoucí rodiče.

Předstírat demenci, inkontinenci a bolavé klouby nevzbuzuje v mém věku ani náznak podezření. Doprovodila mě Jana, aby se jí mohli ptát. Ode mě zjistili jen nepřiléhavé odpovědi a desorientaci. Nevěděla jsem kdo je prezidentem, kolikátého je a jestli je podzim nebo jaro. Záhy dotazování vzdali. Na urologii se podívali na ročník narození a automaticky mi napsali pleny na tři měsíce. Na ortopedii mě ani nenechali svléknout do prádla a konstatovali od stolu povšechné degenerativní změny kloubů a omezenou hybnost páteře. Po vyřízení nezbytných formalit mi následně přiklepli nejvyšší příspěvek na péči.

Za necelý rok jsem si tak splnila svůj největší sen. Sedím v letadle směr Dillí a své devadesáté osmé narozeniny oslavím za pár dní již v Indii. Zajdu si zacvičit do ašrámu a vykoupat se do posvátné Gangy. Možná, že se v ní za nějaký čas už budu koupat navždy. Nikomu to vadit nebude, nikdo mě už totiž nezná a nikomu na mně nezáleží. Jen já vím, že já jsem stále ještě já. Nejsem žádná stará dementní bába, za kterou mě doma všichni měli. Dokážu se ještě radovat ze života a užívat si v rámci možností každého dne. A dokud budu po tomto světě kráčet, budu se o to snažit. Můj život má smysl.

SVATÁ DVOJICE

Zuzana Vorlíková, 25 let

V současnosti dokončuji studium finštiny a češtiny na FF UK. Ve svém volném čase se věnuji fotografování a cestování. Mám ráda vše spojené s Finskem, jednou bych se tam chtěla odstěhovat a pracovat v knihovně. Psaní se zatím věnuji příležitostně jako koníčku, ale mým dlouhodobým snem je napsat jednou celou knihu.

Vilma:

René tu teď zrovna není. Ale nebude to dlouho trvat a sedne si vedle mě. Dočasně to zvládnou i sama. Zním Reného dost dobře, a i když ho nějakou dobu nevidím, pořád si ho dokážu vybavit do nejmenšího detailu – jeho gesta a výrazy, souměrnost jeho tváře, oříškové oči lemované výraznými řasami. A to, jak se jeho obličej zkreslí, když se k němu přiblížím na pár centimetrů a nepřestanu se dívat. René je tak se mnou vlastně pořád. Víím, jak se bude tvářit, až mě bude jednou žádat o ruku. Sebejistě. Tak je mu to vlastní. A taky, jak se mu na tváři objeví směsice údivu a nadšení, až mu jednou řeknu, že už nebudeme jen dva. Pozoruju z okna kuchyně, jak každé ráno vodí do školky naše děti. Pohybuje se trochu pomaleji, aby mu potomstvo stačilo. Z jeho pohybů vždycky číší klid a ve svém okolí šíří takový nevysvětlitelný pocit bezpečí. Proto je mi s ním tak dobře. Potkat Reného byl přesně ten zvrát, po kterém víte, že už nemusíte hledat nic dalšího. Že nikdo další v sobě nemá takovou dávku magnetismu, který vás nutí přestěhovat si všechn svůj hmotný majetek, srdce i představy o budoucnosti do jeho náruče a vystavět v ní váš společný obývací, proti kterému působí jakýkoliv vnější svět jako neutěšená, bídná pustina.

Dodělávám poslední úpravy svého zevnějšku. I já mám právo být jednou za čas trochu marnivá. První dojem po dvou měsících je přece jen důležitý a v kavárně Slavia už určitě položili cedulku *rezervace* na náš stůl. Nesmím to ale zase přehnat, aby si nemyslel, že jsem se změnila v nafintěnou filenu. Nebo že mi na něm záleží až příliš. Musím působit trochu ležérně, jako kdyby o nic nešlo. O nic přece taky nejde. Nebo jo? Růžové nebo červené nehty? Kterou z těch barev by se raději nechal laskat? Červené si určitě všimne, ale není až moc laciná? Vyzývavá? Agresivní? Nesmí se mě začít bát. Růžová zavání filenou. Sáhnu raději pro fialovou - to bude jistá karta. Během půlhodinky stihnu ještě letmo poklidit byt. Ustlat postel a ponožky naházet do skříně, kdyby se to vyvinulo do té míry, kdy už kavárna neposkytuje dostatečnou intimitu. Člověk nikdy neví. Nenechám si ujít šanci kvůli rozházeným ponožkám. Tady jde přece dost možná o osud. Kalhoty nechám přes židli a na stole hrnek s nedopitým čajem. To bude působit autenticky. Nesmí to vypadat, že jsem s přesunem do bytu počítala a cíleně tu šušovala. Ještě by si pomyslel, že mám na takové scénáře už trénink. Nevinná slečinka, která na něj celou tu dobu, co si běhal po světě, úslužně čekala v celibátu - to bude lepší obrázek. Zamykám dveře na dva západy a mířím na tramvaj. Jedna z těch skrovných chvil, kdy mám pocit, že mi svět ještě patří a v budoucnosti snad leží něco lepšího než v časech minulých. U divadla jsem o deset minut dřív. Tohle se mi stane pokaždý. Nedokážu prostě natěšeně čekat doma, a tak jsem pak všude moc brzo. Mizím nenápadně do vedlejší ulice, kde budu chvíli přeflapávat jako ten blbec, aby mě z kavárny nebylo vidět. Krok sun krok, deset minut lechtání tanečních kroků v žaludku. Proč má žena chodit později a ne dřív?

René:

Sedím ve Slávii už o čtvrt hodiny dřív. Ačkoliv se mi na tuhle schůzku zrovna dvakrát nechtělo, rozhodl jsem se, že když už nic víc, budu alespoň gentlemansky slušný a přijdu včas. Vilma propluje dveřmi přesně s úderem páté. Nenechá si ujít ani jednu minutu se mnou. Číšník, který nám přinesl nápojové lístky, si určitě myslí, že tu máme rande. A dal bych nevím co za to, kdyby si to myslel jen on. Žel bohu se zdá, že si totéž myslí i ona. Vilma Kopečná – jako vždy mimo realitu. Těší mě, zakletá princezno. Je škoda, že tvé kouzlo nedokáže nikdo rozpoznat. Možná je to proto, že to není žádné kouzlo, ale jen trochu narušená psychika dospělé ženy, jejíž mozek se zasekl v patnácti.

Je precizně upravená. Poznám to, i když se snažila o decentní nenápadnost. Mám oko pro detail, přestože ve společnosti panuje obecný názor, že si chlap takových maličkostí nevšimne. Společnost nás podceňuje. Muselo jí to zabrat řůru času. Kdyby šla na kafe s kamarádkou, bude jí lak na nehty jistě někde přechuhovat i na kůži nebo někde naopak chybět, ale teď má fialovou vrstvu na milimetr vyměřenou. Určitě to ještě před hodinou soustředěně opravovala v naději, že právě tenhle odstín fialové nějak změní moje smýšlení. Dost tragikomické.

Na stole přibudou sklenice vína. Vilma se chopí té bližší a klade na ni prsty tak, abych je nepřehlédl. Jezdí jimi po útlé nožičce nahoru a dolů. Nebo to snad dělá nevědomky z nervozity? Ať je pravá příčina jakákoliv, je mi jí docela líto. Zároveň se mi i trochu protiví. Možná že až hnusí. Touhle ješitností a zoufalou snahou všechno změnit fialovým lakem na nehty. Hnusí se mi, že ve mně tou lítostí málem probouzí pocit provinilosti. Copak jsem ji už před dávnou dobou jasně neřekl, že o ni nestojím? Našich pár společných a tehdy vášnivých chviliek bylo sice fajn, ale to ještě neznamená, že spolu musíme být až do smrti. Že ji nějaká ta noc opravňuje dělat si na mě doživotní nároky. Vilma slyší, vidí a chápe jen to, co ona sama chce. Hádám, že po brzkém prosincovém soumraku nám na stole přistanou minimálně další čtyři deci vína. Nechci tu s ní sedět příliš dlouho. Možná bych si mohl vymyslet nějakou kloudnou výmluvu, že musím domů, ale na to jsem zase líný, a tak jen sedím a dál se nechávám vláčet naší konverzací. Po třetí skleničce navrhne, že se půjdeme projít. Nakonec beru příležitost zvednout se od stolu s povděkem. Vilma vypluje ladně zpoza stolu a prosmýkne se kolem mě ke dveřím. Kdybych byl při pohledu na ní tabula rasa, neuniklo by mi, že je docela šarmantní. Jenže s ohledem na kontext to musím vyhodnotit jako informaci, která už mi nic nepřinese. Procházíme se podél řeky. Majestátní panorama města se zrcadlí na hladině, každou vteřinou sestavené z odlesků jiných vlnek. Pořád jiné a zároveň pořád stejné. Dojemně romantická myšlenka. Až z ní mám hořko na jazyku. Vidím, jak se Vilma zachumlaná ve své šále tetelí osobním štěstím. Vypadáme teď skoro jako pár. Mnohý z kolemjdoucích si to může myslet, což je pro ni jako by se to už napůl stalo realitou. Stáčí to nenápadně ke stanici na druhé straně řeky. Vypadá zaskočeně, když se zastavím u rozpisu jízdních řádů. Prý jí nevadí se zdržet. Říká to opatrně, rádobý jen tak. Umí bravurně maskovat

svou podbízivost, ale přesto je vidět, jak si dává záležet na každém gestu. Je to jak napařování exotických ptáků při námluvním tanci, až na to, že tady tančí jen ona. Tuhle groteskní tragédii naštěstí ukončí příjezd tramvaje. Zvednu ještě ruku na pozdrav a můžu konečně zamířit domů. Jaká je to úleva, tahle samota. I když objektivně vzato je Vilma zábavná, tím mě také na začátku zaujala. Tváří se chápavě, nápomocně, směje se, když se má smát a krčí obočí, když plácám cosi o nespravedlnostech světa. Udělala by pro mě první poslední. Mohl bych s ní mít dokonale pohodlný život – nekonečnou podporu a obdiv. Z jednoho prostého důvodu ale vím, že ne. Zadusila by mě přehršlí své něhy. Zbavila by mě mé svéprávnosti a nakonec i identity. Byl bych její válečná kořist, trofej dokazující, že zakletá princezna se vysvobodila sama. A do téhle zlaté klece já jistojistě nevstoupím.

Vilma:

Pochopitelně jsem si nevpomněla na polovinu věcí, které jsem mu chtěla říct. Které jsem si za tu dobu nastřádala v paměti a které jsem mu řekla už dávno ve své hlavě, když doopravdy nebylo kdy. Nebo spíš jak. René je nepolapitelný. Je jako kouř, jako pára nad hrncem. Objevuje se a zase mizí a ať lapám, jak lapám, ruce mám stále prázdné. Jenže René je moje pohodlná vyšlapaná cestička myšlení. Neobejdu se bez něj. Vzdát se Reného a naděje na něj, tím bych popřela samu sebe, zbořila svoji identitu. Je natolik součástí mě, byť se mnou není doopravdy, že bez myšlenek na něj už bych to nebyla já. Nemělo by být mládí nejlepší částí života? Proč se tedy chce člověku tak často brečet ve sprše? V tramvaji. A jsem ještě vůbec mladá?

Dnešní večer neobsáhl všechno, co jsem chtěla, nebyl úplně podle představ, ale snad byl i trochu fajn. A snad takový přišel i jemu. Smál se a zajímal se o moji novou práci. Takže mu na mně záleží. Určitě ano, jen to neumí dát najevo. Je to přece chlap. Příští setkání musíme naplánovat tak, aby nemusel druhý den brzo vstávat. Doufám, že to bude brzo. Zkusím mu koncem týdne zavolat. I ta nepolapitelná pára se přeci po čase vysráží na docela zřetelné a hmatatelné kapky vody.

DOBROVSKÝ
KNIHKUPECTVÍ

**Krajská
knihovna
Karlovy Vary**

Almanach XI. ročníku Literární soutěže Krajské knihovny Karlovy Vary

vydal: Krajská knihovna Karlovy Vary

tisk: AZUS Březová, s. r. o.

grafická úprava: Lucie Linhartová

korektury: Krajská knihovna Karlovy Vary / www.knihovnakv.cz

náklad: 100 ks

vydání: první

Karlovy Vary 2018

ISBN: 978-80-88160-03-8

